

Ο ΘΕΑΤΗΣ,

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΗΘΙΚΟΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ,
ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΘΕΤΙΚΟΝ.

Ἀριθμὸς 2. Περίοδος Πρώτη. τῆ 15 Νοεμβ. 1836.

ἹΣΤΟΡΙΚΑΪ ΠΑΡΕΚΒΟΛΑΪ

περὶ βασιλείας, καὶ παραδυναστείας, ἢ προκρίτου
ὑπουργίας.

Ἡ Ἱερὰ Γραφή, βιβλίον θεόπνευστον καὶ θεμελιακὸν τῆς ἀγιωτάτης ἡμῶν πίστεως, διηγεῖται τὴν ἀρχὴν τῆς παρα τῷ Ἰσραηλίτῃ λαῷ ἐγκαταστάσεως τῆς Βασιλείας κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. « Καὶ συναθροίζονται ὅλοι οἱ ἄνδρες τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Σαμουὴλ εἰς Ἄρμαθάϊμ, καὶ τῷ εἶπαν. — Ἰδοὺ σὺ ἐγήρασας, καὶ οἱ υἱοὶ σου (*) δὲν πορεύονται κατὰ τὸ παράδειγμα σου. Διὸ κατάρτησον ἐφ' ἡμᾶς βασιλέα νὰ μᾶς κρίνη, καθὼς ἔχουσι καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη. — Καὶ ὁ λόγος δὲν ἤρρεσεν εἰς τὸν Σαμουὴλ, καὶ προσευχήθη εἰς τὸν Θεὸν, ὅστις τῷ εἶπεν. — Ἄκουε τὴν φωνὴν τοῦ λαοῦ, ὅπως σὲ λαλεῖ· διότι δὲν κατεφρόνησαν ἐσέ, ἀλλ' ἐμέ, μὴ θέλοντές με πλέον Βασιλέων. Ὅπως ἐφέρθησαν πρὸς ἐμέ ἀφ' ἧς ἡμέρας τοὺς ἐσήκωσα ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον ἕως τὴν ἡμέραν ταύτην, καὶ μὲ ἐγκατέλιπον καὶ ἐδούλευον εἰς ἄλλους Θεοὺς, οὕτω φέρονται καὶ πρὸς σέ. Ὅθεν ἄκουσον τὴν φωνὴν των. Πλὴν εἰπέ τους ὅτι διαμαρτύρεσαι, καὶ κάμε τους γνωστὸν τὸ δικαίωμα τοῦ Βασιλέως, ὅστις βασιλεύσει ἐπ' αὐτούς. — Καὶ τότε εἶπεν ὁ Σαμουὴλ ὅλον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν λαόν, ὅστις τοῦ

(*) Ὁ Ἰωὴλ καὶ ὁ Ἀβιά, κριταὶ ὄντες, ἦτοι διοικηταὶ τοῦ Ἰσραήλ.

ἐζήτει Βασιλέα. Καὶ εἶπε --- Τοῦτο θέλει εἶναι τὸ δικαίωμα τοῦ Βασιλέως σας. Τοὺς υἱοὺς σας θέλει πάρῃ, καὶ θέλει τοὺς βάλλῃ εἰς τὴν δούλευσιν τῶν ἀμαξίων του, καὶ θέλει τοὺς κάμῃ ἰππεῖς, προτρέχοντας τῶν ἀμαξίων του· καὶ θέλει τοὺς κάμῃ χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους του, καὶ νὰ θερίζωσι τὸν θερισμὸν του, καὶ νὰ τρυγῶσι τὸν τρυγητὸν του, καὶ νὰ δουλεύωσι τὰ πολεμικά του σκεύη καὶ τὰ σκεύη τῶν ἀμαξίων του. Καὶ τὰς θυγατέρας σας θέλει βάλλῃ νὰ ψήνωσι μωροδικὰ καὶ νὰ μαγειρεύωσι. Καὶ τὰ χωράφιά σας καὶ τὰ ἀμπέλια σας καὶ τοὺς ἐλαιῶνας σας τοὺς καλοὺς θέλει πάρῃ, καὶ θέλει τὰ δώσῃ εἰς τοὺς δούλους του. Καὶ τὰ σπαρτά σας καὶ τοὺς ἀμπελώνας σας θέλει ἀποδεκατώσῃ, καὶ θέλει φιλοδορήσῃ τοὺς εὐνούχους του καὶ τοὺς δούλους του Καὶ τὰ ποίμνιά σας θέλει ἀποδεκατώσῃ, καὶ θέλετε γενῆ δούλοι του. Καὶ θέλετε βοήσῃ τότε ἐναντίον τοῦ Βασιλέως τὸν ὁποῖον ἐκλέξατε, καὶ τότε δὲν θέλει σὰς ἐπακούσῃ ὁ Θεὸς σας, ἐπειδὴ ἐκλέξατε Βασιλέα. (*) ---

Τί ἄρα γε δηλοῖ διὰ τῶν χαλεπῶν τούτων ἀποφθεγμάτων ἡ θεόπνευστος Γραφή; Μήπως δηλοῖ ὅτι ἔθνος πιστὸν εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὴν κοινωνικὴν δικαιοσύνην δὲν ἔχει χρεῖαν Βασιλείας; Μήπως δηλοῖ ὅτι εἰς ἔθνος πτωχὸν, ὁποῖον ἦτο τὸ Ἰσραηλιτικὸν τότε, ἡ βασιλεία εἶνε δυσβάστακτον βᾶρος; Μήπως δηλοῖ ὅτι τὸ φιλόανθρωπον καὶ το δημοτικὸν σπανίως εὐρίσκονται προσόντα εἰς τὴν βασιλείαν; Μήπως αἰνίττεται τὰς τῶν ἐθνῶν δυσημερίας ἐκ τῆς ἀκράτου βασιλείας, κληρονομικῶς συνεχιζομένης; Μήπως ἀνατρέχει εἰς τὰς συμφορὰς ὅσαι ἐπικρατοῦσι κατὰ τὰς μεσοβασιλείας ἢ μείονας ἡλικίας τῶν βασιλέων; Ἡμεῖς δὲν ἀναδεχόμεθα νὰ λύσωμεν ἐνταῦθα τὰ τῶν αὐτῶν ζητήματα· ἀλλὰ τιθέμενοι τὴν μὲν δημοσίον ἀρχὴν ὡς ἀπαραίτητον συμβεβηκὸς τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας,

(*) Βασιλείων Α'. Κεφ. Η'.

τὴν δὲ βασιλείαν ὡς ἐνδεχόμενον συμβεβηκὸς τῆς δημοσίου ἀρχῆς, προσέτι καὶ ἀγαπῶντες τὴν βασιλείαν, ὅποταν ὑπάρχῃ ἐννόμως συντεταγμένη καὶ φιλοδήμως κατεσκευασμένη, ἐρχόμεθα εἰς τὴν περὶ παραδυναστείας ἱστορικὴν τεχνολογίαν, φαινομένου παραφουμένου τῆ βασιλεία καὶ ἀξίου μεγάλης σπουδῆς.

Ὅταν ὁ Βασιλεὺς ἐξεύρῃ καὶ θέλῃ νὰ βασιλεύσῃ, δὲν ἔχει χρεῖαν παραδυναστού ἤτοι προκρίτου ὑπουργοῦ, νεμομένου τὸ ἥμισυ ἢ τὸ πλεῖστον μέρος τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας· ὁ παραδυναστής τότε εἶνε περιττὸν σῶμα, διότι ὁ Βασιλεὺς, κινεῖ ἄφ' ἑαυτοῦ τὴν τῆς κυβερνήσεως μηχανὴν, ἐφορᾷ τὰ πάντα, δὲν κοιμᾶται, δὲν τρέφεται ἄπρακτος. Ρίπτει τὰ βλέμματα εἰς τὸ ἔθνος, καὶ ἐκλέγει τοὺς ἀξιώτερος, καὶ τοὺς παραλαμβάνει ὑπουργοὺς καὶ συμβούλους του. Καὶ ἂν δὲ προτιμῆσῃ ἐνίοτε τινὰ ἐξ αὐτῶν, ἴσως τὸν προτιμᾷ δικαίως, καὶ προτιμᾷ οὐχὶ ξένον, ἀλλὰ γέννημα καὶ θρέμμα καὶ παιδεύμα τοῦ τόπου. Παράδειγμα ὁ Αὐγουστος, πρῶτος αὐτοκράτωρ τῆς Ῥώμης, ὅστις ἤκουε μὲν ἐξαιρέτως τὰς γνώμας τοῦ Μαικίνα, Ῥωμαίου ὄντος, ἀλλὰ διὰ νὰ γίνηται Ῥωμαϊκώτερος καὶ φιλαγαθώτερος. Διὰ τοῦ Μαικίνα ἐδορυφορήθη ἀπὸ τοὺς χαρισστάτους ἄνδρας τῶν τότε χρόνων, διὰ τοῦ Μαικίνα ἐπήρθη εἰς ζῆλον τῶν καλῶν καὶ μεγαλοπρεπῶν πολιτευμάτων. Ὡσαύτως εὐρίσκομεν κατὰ τὸν δωδέκατον αἰῶνα καὶ Λουδοβίκον τὸν παχὺν (Louis-le-gros), βασιλεῖα Γαλλίας, ἀποδεχόμενον τὰς πολιτικὰς εἰσηγήσεις τοῦ Ἀββᾶ Συγήρου (Suger), Γάλλου ἀνδρός σεμνοῦ καὶ ἐμβριθοῦς, τρέψαντος μὲν εἰς τὸ ἐπιεικέστερον τὴν τότε πλημμελῆ νομοθεσίαν, προκαταβαλόντος δὲ τὰ θεμέλια τῆς μελλούσης τοῦ ἔθνους ἀμῆς καὶ δυνάμεως. Οὕτω καὶ ὁ μέγας Ἐρρίκος (ὁ τέταρτος), τῶν Γάλλων Βασιλεὺς, ἐνεκόλιπε τὴν αἰοδιμον ὁμογενῆ του Σουλλὺν, καὶ φίλον ἐπιστήθιον ποιησάμενος τὸν χρηστάτον ἄνδρα, θαυμασίως διέφυκε μετ' αὐτοῦ τὰς προσόδους

καὶ τ' ἀναλώματα τῆς τότε χειμαζομένης ἐπικρατείας του-
 Διέπρεψε δὲ καὶ εἰς Σουηδίαν ὁ Ἄξελος Ὁξενσιέρνος, ὑπουρ-
 γὸς τῶν βασιλέων, τοῦ, τε ἡρωϊκωτάτου Γουστάβου Ἀδόλφου
 καὶ τῆς Χριστίνης, ἀνὴρ μεγαλοφυῆς, φιλολόγος, φιλόπατρις,
 δεινὸς περὶ τε τὴν ἐμφύλιον καὶ τὴν διεθνή πολιτικὴν, ἀνδρι-
 κῶς διασώσας τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα ἀπὸ κινδύνου τραχεῖς,
 καὶ αὐξήσας ἐνδόξως αὐτήν. Καὶ εἰς Δανίαν ὁ Ἰωάννης
 Βερνστόρφιος ὑπὸ τῷ βασιλεῖ Χριστιανῷ τῷ ἐβδόμῳ, εἰρηνο-
 ποιὸς ὑπουργὸς, βιομηχανίας τροφεύς, τεχνῶν τε καὶ ἐπιστη-
 μῶν κηδεμῶν, ἐπανορθωτὴς σχολῶν, ἐκκλησιῶν, δικαστηρίων,
 νομοθεσίας, καὶ τῶν εἰλώτων τῆς Ζελανδίας ἀπελευθερωτὴς.
 Καὶ ἐν Γαλλίᾳ ὁ Φλευρὺς, καὶ ἐν Σαρδινίᾳ ὁ Ὀρμέας ἐπὶ
 Καρόλου Ἐμμανουὴλ (1743), ἡγεμόνος βασιλευτάτου, καὶ
 ἐν Ἰσπανίᾳ ὁ Ἐνσενάδας ἐπὶ Φερδινάρδου ἔκτου, καὶ ἄλλοι
 ἀλλαχοῦ. Ταῦτα πάντα παραδείγματα βασιλέων διεπόντων
 τὰ δημόσια μὲ ἄλκιμον χεῖρα, συνεργίᾳ ὑπουργῶν ὁμογενῶν
 καὶ ἐξόχων.

Ἄλλ' ἐὰν ὑποθέσωμεν τὸν Βασιλέα ἀσθενῆ κατὰ τε νοῦν
 καὶ καρδίαν, τί ποιητέον ἔπειτα; Καὶ τότε πάλιν συμφερώ-
 τερον εἶνε καὶ εἰς ἐκεῖνον καὶ εἰς τὸ ἔθνος νὰ καλῆ ἄνδρας
 ἰθαγενεῖς ἐκ τῶν λογάδων, συμβούλους καὶ συνεργάτας τῆς
 βασιλείας, παρὰ νὰ ἐμπιστεύσῃ τὸ ὅλον πρᾶγμα τῆς βασι-
 λικῆς ἀξίας εἰς μοναδικόν τινα ὑπουργόν, ἐνίοτε δὲ (τὸ χείρισ-
 τον!) καὶ ξένον, φυλάττων αὐτὸς μόνον τὸ ὄνομα αὐτῆς. Εἶνε,
 λέγομεν, συμφερώτερον τοῦτο. α'. διὰ νὰ μὴ θεωρῆται ὁ βασι-
 λεὺς παρὰ τοῦ ἔθνους ὡς πάντῃ περὶ τὸν φορτίον, ἀπολαύων
 μόνον τῆς προσηγορίας καὶ τῶν τιμῶν καὶ τῶν εὐπαθειῶν τῆς
 ὑπάτης ἀρχῆς, ἀλλότριος δὲ διατελῶν τῶν καθηκόντων καὶ
 τῶν μόχθων αὐτῆς. β'. διὰ νὰ ἐξασκῆται ὁ βασιλεὺς κατὰ
 μικρὸν διὰ τῆς συσκέψεως καὶ συμπράξεως μετὰ τῶν δοκι-
 μωτάτων πολιτῶν, καὶ τι καὶ νὰ μανθάνῃ καὶ διαπαιδεύηται
 καὶ συνδιαπλάττηται προΐοντος τοῦ χρόνου, νὰ γνωρίζῃ δὲ

καὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ πράγματα διὰ τῆς συνηθείας καὶ
 ἐπαφῆς, μὴδὲ νὰ μένῃ διὰ παντός νήπιος καὶ ἀκατέργαστος
 καὶ ἀδρανῆς. γ'. διὰ νὰ μὴ παρεκφέρηται ὁ μοναδικὸς ἐκεῖνος
 ὑπουργὸς ἀκάθεκτον παρεκφορὰν, γαῦρος, δυνάμενος μὲν τὰ
 πάντα, προνοοῦμενος δὲ τῶν σήμερον συμφερόντων εἰς ἑαυτὸν
 εἰς τοὺς οἰκογενεῖς, εἰς τοὺς συντοπίτας, εἰς τοὺς κόλακας,
 εἰς τοὺς ὑποχειρίους του, κατολιγωρῶν δὲ καὶ καταπροδίδων
 καὶ προπίνων τὰ δημόσια καὶ τὰς ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος προσ-
 δοκίας τοῦ ἔθνους, χαίνων μάλιστα πολλάκις πρὸς τὰ ἐκτὸς
 τοῦ ἔθνους.

Συμφωνεῖ μὲ ἡμᾶς καὶ τις τῶν ἐνδοξοτέρων συγγραφέων
 τῆς Γερμανίας, ὁ Ἑέρην, ὅστις ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ τῆς νεωτέρας
 ἱστορίας ἀποδίδει τὴν διαφθορὰν τῶν τῆς Ἰσπανικῆς κοινω-
 νίας πραγμάτων εἰς τὴν καθίδρυσιν τῶν προκρίτων ὑπουργῶν
 ἀπὸ τῆς βασιλείας Φιλίππου τοῦ τρίτου. Ἡ δὲ πανδέκτει-
 ρα ἱστορία ἀναριθμᾷ ὑπὲρ τῶν λόγων μας καὶ πλῆθος ἄλ-
 λων πενήμιτων μαρτυριῶν πλὴν ἀρκούμεθα εἰς τὰς ἐπομένας.

Ἀρκάδιος καὶ Ὀνόριος, υἱοὶ Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου,
 (395 μ. χ.) ἐβασίλευον μὲν ὀνομαστί, ὁ πρῶτος εἰς Κωνσταν-
 τίνουπολιν, ὁ δὲ εἰς Ἰταλίαν, ἀλλὰ πραγματικῶς παρεχώρη-
 σαν τὴν δύναμιν εἰς τοὺς ὑπουργούς των, τὸν Ρουφῖνον καὶ
 τὸν Στηλίκωνα. Τί συνέβη ἐκ τούτου; Οἱ μὲν δύο αὐτοκρά-
 τορες διέμειναν πάσης ἄγευστοι πείρας, οἱ δὲ δύο ὑπουργοί,
 διὰ νὰ γείνωσιν ἀναγκαιότεροι, δὲν ἔπαυον ὑποκινουῦντες ἐπι-
 δρομὰς νέων πολεμίων κατὰ τῆς αὐτοκρατορίας. Οὕτως ὁ
 μὲν Ρουφῖνος παρώτρυνε τὸν Ἀλαρίχον, Βασιλέα τῶν Γόθων,
 νὰ ἐμβάλῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν ὁ δὲ Στηλίκων, μοθηθῶς πολι-
 τευόμενος, καὶ ἀπολέσας τὴν Ρώμην, συνέζευξε τέλος τὴν
 ἀδελφὴν τοῦ Ὀνορίου μετὰ τοῦ Γόθου.

427. Οὐαλεντινιανῶ τοῦ Γ' κατὰ τὴν Δύσιν παιδίου
 ὄντος, ἀντεβασίλευεν ἡ αὐτοκρατορίσσα Γάλλα Πλακιδία.
 Ταύτης ὁ παντοδύναμος ὑπουργὸς Λέτιος, τεθηριωμένος ὑπὸ

φιλοδοξίας, και ἐπιβουλευόμενος τὸν ἐν Ἀφρικῇ στρατηγόν-
τα Βονιφάτιον, γίνεται αἴτιος τῆς καταχειρώσεως τοῦ τόπου
ἐκείνου παρὰ Γενσερίχου, βασιλέως Βανδάλων.

467. Ὁ Ρικίμερος, ὑπουργὸς βασιλευῶν ἐν ὀνόματι τοῦ
αὐτοκράτορος Ἀνθεμίου κατὰ τὴν Δύσιν, πρῶτον φιλονεικεῖ
πρὸς αὐτὸν, ἔπειτα ἀποσατεῖ, συλλαμβάνει τὸν αὐτοκράτορα,
τὸν θανατῶνει, και παραδίδει τὴν Ῥώμην εἰς διαρπαγὴν.

Γνωστοτέρα εἶνε ἡ ἱστορία τῶν λεγομένων ἐπάρχων τῆς
αὐλῆς (maires dupalais) ὑπὸ τὴν πρώτην γενεάν τῶν τῆς
Φραγκίας ἢ Γαλλίας βασιλέων, τουτέστι τὴν τῶν Μεροβαϊ-
δῶν. Ὁ τοιοῦτος ἔπαρχος ἢ παραδυναστής πρῶτον διορίσθη
κατ' ἐκλογὴν, ἔπειτα μετέδωκε τὸ ἀξίωμα και εἰς τοὺς υἱοὺς
του, και κατέστη τοῦ Βασιλέως ἰσχυρώτερος, οὐδὲως φρον-
τίζοντος τῶν βασιλικῶν χρεῶν. Τότε τί ἔκαμε τὸ ἔθνος
τῶν Φράγκων; Συνήχθη εἰς τὴν πόλιν Αὐγούσταν Σουασσόνων
(Soissons), και ἐνώσαν τὸ πρᾶγμα μετ' ὄνομα τῆς βασι-
λείας, τὸν μὲν σκότιον και ἀργὸν βασιλέα Χιλδερίχον Γ',
τελευταῖον τῶν Μεροβαϊδῶν, καθήρесе, τὸν δὲ ἔπαρχον τῆς
αὐλῆς Πεπίνον ἀνηγόρευσε βασιλέα, (752) καθιεροῦντος τὴν
πρᾶξιν και τοῦ μακαριωτάτου πάπα Ῥώμης Στεφάνου Γ'.
δυνάμει τῆς ἐν αὐτῷ ἀποστολικῆς αὐθεντίας.

Οἱ διάδοχοι Ἀαρὼν τοῦ Δικαίου, Καλίφου κατὰ τὸ 809,
ἐγκλιθεῖς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὸ Παλάτιον, ἀπρό-
σιτοι εἰς τοὺς ὑπηκόους και εἰς τὰ διατρέχοντα, ἐγκατέλειπον
τὴν ἐπιμέλειαν τῶν τῆς Βασιλείας εἰς τοὺς παραδυναστας.
Ἔπεσον λοιπὸν, και εἰς τὴν πτώσει των μέγα συνετέλεσε τὸ
παρ' αὐτοῖς ξενικὸν στρατεύμα.

1385. Ἀντιβασιλευούσης Ἐλεονώρας, χήρας Φερδινάρδου,
Βασιλέως Λουσιτανίας (Πορτογαλλίας), παρεδυνάστευε κρα-
ταῖος και ὕβριστής ὁ Κόμης Οὐρεμ. Ὁ λαὸς δὲν ἔβλεπε
πῶθεν νὰ λυτρωθῇ ἀπὸ τὴν ἀφόρητον ἐκείνην ἀρχήν. Ὁθεν

τυνομόσας, ὄρμα κατὰ τοῦ Παλατίου, και κατασφάζει τὸν
παραδυναστήν ἐνώπιον τῆς Βασιλίσσης.

1570. Ἄς ἴδωμεν και τὴν οἰκτρὰν μοῖραν Βασιλέως
πάσχοντος κακῶς οὐχὶ μόνον ἀπὸ εὐνοουμένων αὐλικῶν, και
τούτους ἄλλογενεῖς, ἀλλὰ και ἀπὸ γονεῖς νικῶν και ἐπτοη-
μένους περὶ ἄλλότρια συμφέροντα και ἦθη. Τοιοῦτος ἐχρη-
μάτισεν ὁ ἄθλιος Κάρολος Θ', Βασιλεὺς Γαλλίας, υἱὸς τῆς
διεφθαρμένης Ἰταλίδος Αἰκατερίνης τῆς ἐκ Μεδίκων! Και
βδελυττόμενος τοὺς περὶ αὐτὸν, ἠναγκάζετο ὁμῶς νὰ ὑπακούῃ!

Και Ἑβρῆκος ὁ Β' και Ἑβρῆκος ὁ Γ'. τῆς Γαλλίας, πόσα
πικρὰ ποτήρια κατέπιον, τυφλῶς παραδυναστευόμενοι ἀπὸ
αὐλικῶν φαύλους και πλεονέκτας!

1610 Φίλιππος ὁ Γ', Βασιλεὺς Ἰσπανίας, δεδουλωμένος
παρὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Δουκὸς Λέρμη, ἀπέβη τόσοῦ ὑποπτος
και ἀπορητικῶς, ὥστε δὲν ὠμίλει πρὸς τοὺς ὑπηκόους και
πρὸς τὴν σύζυγόν του αὐτὴν, εἰμὴ ἀφ' οὗ ἐσυμβουλευέτο τὸν
ἀγαπητὸν του.

Ἰάκωβος ὁ Α', Βασιλεὺς Ἀγγλίας, παραλαβὼν ἀκμαίαν τὴν
δύναμιν παρὰ τῆς γενναιοτάτης Ἐλισάβετ, εἶχε πῶς νὰ
εὐδοκιμήσῃ λαμπρῶς μεταξὺ τῶν τότε Εὐρωπαϊκῶν ἡγε-
μόνων. Αὐτὸς δὲ, δειλὸς, ἀπροαίρετος, και ἡλιθίως παρεπόμενος
εἰς τὰς γνώμας τοῦ Δουκὸς Βουκιγγάμου, διέζησε καταφρο-
νούμενος και ἀπὸ τοὺς γείτονας και ἀπὸ τὸν λαόν του.

Ὁ Κόμης Δούξ Ὀλιβαρὴς ἐκυρίευε τὸ πνεῦμα Φιλίππου
Δ', Βασιλέως Ἰσπανίας, κατὰ τὸ 1650, πάντα μηχανώμενος
και ἐν πᾶσι δυνατός. Ἴσος κατὰ τὴν μοχθηρίαν και τὴν
ἀβελτηρίαν, παρεδυνάστευσε μετ' ἐκείνου ὁ Λουδοβίκος Ἄρος.
Ἀμφότεροι δὲ ἐμάραναν τὴν ἐθνικὴν βιομηχανίαν, κατημέλη-
σαν τὸ στρατεύμα, κατέφαγον τὸν δημόσιον θησαυρὸν,
κατεπίεσαν τὸ φρόνημα τοῦ ἔθνους, και διέστρεψαν τὸ ἦθος
αὐτοῦ.

Φίλιππος πάλιν ὁ Ε' τῆς Ἰσπανίας, νυμφευθεὶς τὴν ἐκ

Παρμης Ἡγεμονίδα Ἐλισάβετ, παραλαμβάνει πρόκριτον ὑπουργόν του τὸν Ἰταλὸν Καρδινάλην Ἀλβερρόνην, συμπατριώτην τῆς Βασιλείσσης. Σημειώτεον τὴν ἀλλόφυλον καταγωγὴν τοῦ ἀνδρός. Τέλειον ἀπολαύσας τῶν πιστῶν τοῦ Βασιλέως, ὑπερφίαλος καὶ θρασὺς, συγγέει τὴν σύμπασαν πολιτικὴν τῆς Εὐρώπης, ἐμβάλλει τὴν Ἰσπανίαν εἰς κινδύνους καὶ μάχας, ἀπὸ τὰς ὁποίας μὲν αὐτὴ ἀπαλλάττεται διὰ τῆς καθαιρέσεως τοῦ βαγδαίου παραδυναστού.

Γνωστόταται εἰσὶν αἱ θλίψεις καὶ αἱ ὀδύνας τῶν Σουλτάνων, ἀφ' ὅτου, ἀφρόντιδες τῆς ἡγεμονίας, παρέδωκαν αὐτὴν εἰς χεῖρας Βεζιρῶν, ἢ ἄλλων τινῶν αὐλικῶν, ἐξαιρέτως εὐνοουμένων. Ἰδοὺ οἱ λόγοι Ἀχμέτου τοῦ Γ', ἐκθρονισθέντος, πρὸς τὸν διάδοχόν του Μωάμεθ τὸν Δ'. (1730). «Ὅμην πατήρσου Μουσταφᾶς κατεβλήθη, ἀκρίτως πειθόμενος εἰς τὰς συμβουλὰς τοῦ Σεχουλισλάμη Φεῖζουλᾶ, ἐγὼ δὲ, ὑπὲρ τὸ δέον ἐμπιστευθεὶς εἰς τὸν Βεζιρὴν Ἰβραήμην. Σὺ λοιπὸν, φρονιμώτερος γινόμενος, μὴ παύσης ἀγρυπνῶν περὶ τὴν διαγωγὴν τῶν ὑπουργῶν σου. »

Ἐἶχε πεφλημένον παραδυναστήν καὶ ἡ Ῥωσσίας αὐτοκράτορισα Ἄννα, τὸν Βίρηνα (Biren), ὅστις φθονῶν τὸ εὐδοξόν καὶ τὴν ἀβρενωκὸν παρρησίαν τοῦ Στρατηγοῦ Μυνίχου, καὶ θέλων πάντως νὰ τὸν ἀπομακρύνῃ, κατέφευγεν εἰς πόλεμον τὴν Ῥωσσίαν κατὰ μὲν Πολωνίας τῷ 1733, κατὰ δὲ Τουρκίας τῷ 1736.

Καὶ Λουδοβίκον τὸν Ἡ'. Γαλλίας ἔρριψεν εἰς ἀμηχάνους δυσχερείας ἀνὴρ κακοήθης καὶ βίαιος, εἰς τὸν ὁποῖον ἐνεπίστευσεν ὅπως τὰ τῆς Βασιλείας πράγματα· οὗτος δὲ ἦν ὁ Καγγελάριος Μωποῦς (Meaupo).

Ἐκ τούτων καὶ τῶν τοιούτων ἱστορικῶν ὑπομνημάτων τὰ συμπεράσματα εἰσὶ πρόχειρα εἰς τοὺς ἔχοντας σῶα τὰ αἰσθητήρια καὶ τὸν ἡγεμονεύοντα νοῦν.

Τῆς Ἀρετῆς καὶ τῆς Κακίας ὑποσχέσεις πρὸς τοὺς νέους, κατὰ τὸν Ξενοφῶντα (1).

Λέγουσιν ὅτι ὁ Ἡρακλῆς, ἐν ᾧ μετέβαινεν ἀπὸ τὴν παιδικὴν εἰς τὴν νεανικὴν ἡλικίαν, ὅτε οἱ νέοι, ἤδη αὐτεξούσιοι γινόμενοι, δείχουσιν εἴτε τὸν δι' ἀρετῆς δρόμον θέλουσιν ἀκολουθήσῃ εἰς τὴν ζωὴν, εἴτε τὸν διὰ κακίας, ἐξελθὼν εἰς ἡσυχον μέρος, ἐκάθητο, ἀπορῶν ποῖον ἀπὸ τοὺς δύο δρόμους νὰ λάβῃ. Καὶ τῷ ἐφάνη ὅτι ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν δύο γυναῖκες μεγάλαι, ἡ μία μὲν εὐπρεπῆς τὴν θεωρίαν καὶ ἐλευθέριος φύσει, στολισμένη τὸ μὲν σῶμα μὲ καθαρότητα, τὰ δὲ ὄμματα μὲ ἐντροπὴν, τὸ δὲ σχῆμα μὲ σωφροσύνην, μὲ φόρεμα δὲ λευκόν· ἡ δὲ ἄλλη θρεμμένη μὲν πολύσαρκος καὶ ἀπαλὴ, καλλωπισμένη δὲ ὥστε νὰ φαίνεται τὸ χρῶμα τῆς λευκότερον καὶ κοκκινώτερον, καὶ τὸ σχῆμα ὀρθότερον τοῦ φυσικοῦ, τὰ δὲ ὄμματα ἔχουσα ἀνοικτὰ, καὶ φόρεμα ἐπιτήδεα διαλαμπρύνον τὰ κάλλη της, καταματιάζουσα δὲ συχνὰ ἐπάνωτης, παρατηροῦσα δὲ καὶ ἄντις ἄλλος τὴν θεωρῆ, πολυλάκις δὲ καὶ εἰς τὴν ἑαυτῆς σκιὰν ἀποβλέπουσα. Ἀφ' οὗ δὲ ἦλθον πλησιέστερον τοῦ Ἡρακλέους, ἡ μὲν πρώτη ἐπορεύετο κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἡ δὲ ἄλλη, θέλουσα νὰ προλάβῃ, προσέδραμεν εἰς τὸν Ἡρακλέα, καὶ εἶπε. «Σὲ βλέπω, ὦ Ἡράκλειε, ἀποροῦντα ποῖον δρόμον εἰς τὴν ζωὴν νὰ ἀκολουθήσῃς. Ἄν λοιπὸν κάμῃς φίλην ἐμὲ, εἰς τὸν τερπνότατον καὶ εὐκολώτατον δρόμον θέλω σὲ φέρῃ· ὅλα τὰ ἡδονικὰ θέλεις γευθῆ, καὶ οὐδὲν λυπηρὸν θέλεις δοκιμάσῃ. Πρῶτον μὲν γὰρ οὐχὶ περὶ πολέμων οὐδὲ περὶ πραγμάτων θέλεις φροντίσῃ, ἀλλὰ διαζήσεις βουλευόμενος τί νόστιμον ἢ φαγητόν ἢ ποτὸν νὰ εὔρης, ἢ τί ἰδὼν ἢ τί ἀκούσας νὰ εὐφρανθῆς, ἢ ποῖα πράγματα μυρίζων ἢ πιάνων νὰ χαρῆς, μὲ ποίους

(1) Ἀπομνημον. Βιβ. 6'. κεφ. 4'.

δὲ ἔρωτας νὰ κατατρυφήσης, καὶ πῶς μαλακώτατα νὰ κοι-
μᾶσαι, καὶ πῶς ἀπονώτατα ὅλα ταῦτα νὰ ἀποκτᾷς. Ἄν δέ
ποτε ὑποπτεύσης ἔλλειψιν τρόπων, δὲν φοβεῖσαι μήπως σὲ
βάλω νὰ τὰ προμηθεύσαι κοπιᾶζων καὶ ταλαιπωρῶν τὸ
σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν· ἀλλ' ὅ,τι δουλεύουσιν οἱ ἄλλοι, θέλει
εἶναι ἰδικόν σου, καὶ ὅπου κέρδος εὐρίσκεις, θέλεις τὸ ἀρπά-
ζει· διότι ἐγὼ εἰς τοὺς φύλους μου ἐξουσίαν δίδω πανταχό-
θεν νὰ ὠφελῶνται. » Καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἀκούσας ταῦτα, εἶπεν·
« Ὡ γύναι, καὶ πῶς ὀνομάζουσαι; » Ἐκείνη δὲ ἀπεκρίθη. « Οἱ
μὲν φίλοι μου μὲ ὀνομάζουσιν Εὐδαιμονίαν, οἱ δὲ μισοῦν-
τες με, ἐκφραλίζοντες μὲ ὀνομάζουσι Κακίαν. » Καὶ τότε
ἡ ἄλλη γυνὴ πλησιάσασα εἶπε. « Καὶ ἐγὼ ἔρχομαι πρὸς σέ,
ὦ Ἡράκλειε, γνωρίζουσα τοὺς γεννήσαντάς σε, καὶ τὴν φύσιν
σου εἰς τὴν παιδείαν καταμαθοῦσα· ἐξ ὧν ἐλπίζω, ἂν ἀκο-
λουθήσης τὸν πρὸς ἐμὲ δρόμον, ὅτι ἄριστος τῶν κελῶν καὶ σεμνῶν
ἐργάτης θέλεις γενῆ, καὶ ἐγὼ ἀκόμη πολὺ ἐντιμωτέρα καὶ
ἐπ' ἀγαθοῖς διαπρεπεστέρα θέλω φανῆ. Δὲν θέλω δὲ σὲ ἀ-
πατήσῃ με προοίμια ἡδονῆς, ἀλλὰ μὲ ἀλήθειαν θέλω σὲ δι-
ηγηθῆ τὰ ὄντα, ὅπως τὰ διέθεσαν οἱ Θεοί. Οὐδὲν ἀπὸ τὰ
ὑπάρχοντα ἀγαθὰ καὶ καλὰ δίδουσιν οἱ Θεοὶ εἰς τοὺς
ἀνθρώπους χωρὶς κόπον καὶ ἐπιμέλειαν· ἀλλ' εἴτε τοὺς
Θεοὺς θέλεις περὶ σὲ εὐμενεῖς, τοὺς Θεοὺς πρέπει νὰ
θεραπεύῃς· εἴτε ἀπὸ φίλους ὀρίζεις νὰ ἀγαπᾶσαι, τοὺς
φίλους πρέπει νὰ εὐεργετῇς· εἴτε ἀπό τῆν πόλιν ἐπιθυ-
μεῖς νὰ τιμᾶσαι, τὴν πόλιν πρέπει νὰ ὠφελῇς· εἴτε ἀπὸ
τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν ἀξιοῖς δι' ἀρετὴν νὰ θαυμάζουσαι, τὴν
Ἑλλάδα ἀγωνίζου νὰ ἀγαθοποιῇς· εἴτε τὴν γῆν θέλεις νὰ
σοὶ φέρῃ καρποὺς ἀφθόνους, τὴν γῆν πρέπει νὰ περιποιῆσαι·
εἴτε ἀπὸ ζῶα διαγοεῖσαι νὰ πλουτίσης, τὰ ζῶα πρέπει νὰ
ἐπιμελῆσαι· εἴτε διὰ τοῦ πολέμου τρέχεις νὰ μεγαλώσης,
καὶ ὀρέγεται νὰ εἰμπορῇς τοὺς τε φίλους νὰ ἐλευθερόνης καὶ
τοὺς ἐχθροὺς νὰ ὑποτάσσης, τὰς πολεμικὰς τέχνας πρέπει καὶ

νὰ μαθηθῆς καὶ νὰ ἐξασκηθῆς εἰς τὴν χρῆσιν τῶν· εἶδὲ καὶ
κατὰ τὸ σῶμα ἀγαπᾷς νὰ ἦσε δυνατὸς, εἰς τὸν νοῦν νὰ ὑ-
πακούῃ συνήθειζε τὸ σῶμα, καὶ γυμναζέτο μὲ κόπους καὶ μὲ
ἰδρωτὰ. » Καὶ ἡ Κακία μετὰ ταῦτα εἶπε· « Βλέπεις, ὦ Ἡρά-
κλειε, πόσον δύσκολον καὶ μακρυνὸν δρόμον διὰ τὰς ἀπολαύ-
σεις σὲ διηγεῖται ἡ γυνὴ αὕτη; Ἐγὼ δὲ εὐκόλα καὶ σύντομα
εἰς τὴν εὐδαιμονίαν θέλω σὲ ὀδηγήσῃ. » Καὶ ἡ Ἀρετὴ εἶπεν·
« Ὡ ἀθλία, τί δὲ ἀγαθὸν ἔχεις ἐσύ; ἢ τί τερπνὸν γνωρίζεις,
ἐν ᾧ τίποτε δὲν θέλεις νὰ πράξῃς χάριν αὐτῶν; σὺ, ἡ ὁποία
οὐδὲ προσμένεις τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ἡδονικῶν, ἀλλὰ πρὶν ἐ-
πιθυμήσης, μὲ ὅλα γεμίζουσαι, τρώγουσα μὲν πρὶν πεινάσης,
πίνουσα δὲ πρὶν διψήσης· καὶ διὰ νὰ τρώγῃς μὲν καλὰ,
μαγεῖρους ἐπιζητοῦσα, διὰ νὰ καλοπίνῃς δὲ, οἶνου τε πολυτε-
λεῖς προμηθεύουσαι, καὶ τὸ θέρος, περιτρέχουσα, χιόνα ζητεῖς.
Διὰ νὰ ὑπνώσης δὲ ἡδονικὰ, οὐχὶ μόνον τὰ στρώματά σου
μαλακὰ ἐτοιμάζεις, ἀλλὰ καὶ τὰς κλῖνας σου καὶ τὰ ὑπόθα-
θρα τῶν κλινῶν σου· οὐχὶ διὰ τὸν κόπον, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀερ-
γίαν, ἐπιθυμοῦσα τὸν ὕπνον. Τὰς δὲ ἀφροδίους ἡδονὰς πρὸ
τοῦ καιροῦ ἀναγκάζεις, πάντα καὶ πρὸς γυναῖκας καὶ πρὸς
ἄνδρας μηχανωμένη. Οὕτως ἄρα ἐκπαιδεύεις τοὺς φίλους
σου, τὴν μὲν νύκτα κατασιχνύουσα αὐτοὺς, κατὰ δὲ τὸ χρη-
σιμώτατον τῆς ἡμέρας κατακοιμίζουσα! Ἀθάνατος δὲ οὔσα,
ἀπερρίμμενη μὲν εἶσε ἀπὸ τοὺς θεοὺς, καταφρονημένη δὲ ἀπὸ
τοὺς ἀγαθοὺς ἀνθρώπους· οὔτε ποτὲ ἤκουσας τὸ πάντων ἡδο-
νικώτατον ἄκουσμα, ἐπαινόν σου, οὔτε ποτὲ εἶδες τὸ πάντων
ἡδονικώτατον θέαμα, ἔργον καλὸν ἐκβαῖνον ἀπὸ τὰς χεῖρας
σου. Τίς ἤθελε πιστεῦσῃ εἰς τοὺς λόγους σου; τίς ἤθελε σὲ
βοηθήσῃ εἰς τὰς ἀνάγκας σου; ἢ τίς φρόνιμος ἤθελε τολμή-
σῃ νὰ ἦνε τοῦ χοροῦ σου; ὅπου, νέοι μὲν ὄντες οἱ ἄνθρωποι,
τὰ σώματα ἀδύνατοι εἰσὶ, γηράσαντες δὲ, τὰς ψυχὰς ἀνή-
τοι· ἀέργως μὲν παχεῖς διὰ γεῖτητος φερόμενοι, ἐπιπίνωνες δὲ
κατάξηροι τὸ γῆρας περῶντες· διὰ μὲν τὰ πεπραγμένα αἰ

σχυρόμενοι, διὰ δὲ τὰ πραττόμενα βαρυνόμενοι· τὰ μὲν τερπνὰ εἰς τὴν νεότητα διατρέξαντες, τὰ δὲ λυπηρὰ εἰς τὸ γῆρας ἀποταμιεύσαντες. Ἐγὼ δὲ εἶμε καὶ μὲ τοὺς Θεοὺς, εἶμε καὶ μὲ ἀνθρώπους τοὺς ἀγαθοὺς· ἔργον δὲ ὠραῖον οὔτε θεῖον οὔτε ἀνθρώπινον χωρὶς ἐμὲ γίνεται. Τιμῶμαι δὲ ἕξοχα πάντων καὶ παρὰ θεῶν καὶ παρ' ἀνθρώπων τῶν σεμνῶν ἀγαπητὴ μὲν συνεργὸς τεχνιτῶν, πιστὴ δὲ φύλαξ οἰκοδεσποτῶν, εὐμενὴς δὲ παραστάτις ὑπηρετῶν, ἀγαθὴ δὲ συμβουχὸς τῶν εἰρηνικῶν ἐργασιῶν, βεβαία δὲ σύμμαχος τῶν πολεμικῶν ἀγῶνων, ἀρίστη δὲ φιλίας κοινωνός. Νόστιμα καὶ ἥσυχα τρώγουσι καὶ πίνουσιν οἱ φίλοι μου, διότι ἐπρόσμεναν τὴν ὥραν κοιμῶνται δὲ τερπνότερα παρὰ τοὺς ἀέργους, καὶ οὔτε ἀφίνοντες τὸν ὕπνον λυποῦνται, οὔτε δι' αὐτὸν παραμελοῦσι τὰ χρέη των. Καὶ οἱ μὲν νέοι διὰ τοὺς τῶν πρεσβυτέρων ἐπαίνους χαίρουσιν, οἱ δὲ γέροντες διὰ τὰς τῶν νέων τιμὰς ἀγάλλονται· καὶ ἡδέως μὲν τὰς παλαιὰς πράξεις ἐνθυμοῦνται, καλῶς δὲ πράττοντες τὰς παρούσας, ἡδύνονται, δι' ἐμὲ φίλοι μὲν εἰς τοὺς Θεοὺς ὄντες, ἀγαπητοὶ δὲ εἰς τοὺς φίλους, τίμιοι δὲ εἰς τὰς πατρίδας των. Ὄταν δὲ ἔλθῃ τοῦ θανάτου τὸ πεπρωμένον τέλος, δὲν κείτονται ἄτιμοι καὶ λησμονημένοι, ἀλλ' εἰς τοὺς αἰῶνας ὑμνοῦμενοι καὶ μνημονευόμενοι θάλλουσι. Διὰ τοιούτων ἀγῶνων, ὦ Ἡράκλεις, γονέων ἀγαθῶν τέκνον, δύνασαι ν' ἀποκτήσης τὴν μακαριστοτάτην εὐδαιμονίαν! »

ὉΡΑΜΑ,

Φανερωθὲν εἰς γλῶσσαν κοινήν.

Ταῦτα λέγει ὁ Θεὸς πρὸς τὰ ἔθνη τὰ πεπλανημένα· διότι δὲν ἐγνωρίσατε τὰς εὐεργεσίας ὅπου ἔκαμα πρὸς ἐσᾶς, καὶ διότι ἐσκληρύνθη ἡ καρδία σας πρὸς τὸν ἀδελφόν σας, ἰδοὺ ἐγὼ σηκῶν ἀπὸ τὰ ἄκρα τῶν Ἀνατολῶν σύννεφα ἀνημέρων

ἀνθρώπων καὶ σκῆπτρα δυναστῶν αἰμοβόρων, καὶ θὰ ἔλθουν καὶ θὰ κυριεύσουν τὴν γῆν σας καὶ θὰ καταθραύσουν τὸν θρόνον τῶν Βασιλέων σας καὶ θὰ μεθύσουν μὲ τὸ αἷμα σας καὶ θὰ παίξουν μὲ τὴν ζωὴν σας καὶ μὲ τὴν ζωὴν τῶν παιδίων σας εἰς αἰῶνας μακροῦς. Καὶ τότε θὰ ἐνθυμηθῆτε τὸν Θεὸν τῶν πατέρων σας, καὶ θὰ συναχθῆτε τριγύρω μου, καθὼς μανδρίζει εἰς τὸν πλάτανον τὰ πρόβατα τὸ βαρὺ χαλάζι, καὶ θ' ἀνανοηθῆτε, καὶ θὰ γείνετε ἀδελφοί. . . Γενεὰ Πέλ, καὶ γενεὰ Δευκάλ, καὶ γενεὰ Δῶρ! Ἐγὼ εἶμε κύριος ὁ Θεὸς σου, ὅπου σὲ ἐλύτρωσα ἀπὸ τὰ ὀνύχια τοῦ μεγάλου θηρίου μὲ τὸν βραχιόνά μου τὸν κραταῖόν! Ἐπερίπαιξα τὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν τυράννων σου, καὶ τὰς τέχνας καὶ προδοσίας τῶν φίλων του τῶν δυνατῶν. Ἐβρόντησα, καὶ ἡ θάλασσα ἔγεινε φωτιά, καὶ στάκτη καὶ καταποντισμὸς ἐσκέπασαν τοὺς σιδηροῦς πύργους τοῦ Ὄθμ, τοὺς στόλους του καὶ τὰ πληρώματα αὐτῶν. Ἄστραψα, καὶ τὰ στρατόπεδα τῶν ἐχθρῶν σου ἐστρυνώθησαν εἰς τὸν ἄδην, καθὼς βυθίζει ὁ χειμὼν τοὺς μύρμηγκας εἰς τοὺς λάκκους τῆς γῆς, καὶ τοὺς ἵππους καὶ τὰς καμήλους καὶ τοὺς κερανοὺς αὐτῶν παρέδωκα εἰς τὰς χεῖρας σου καὶ ἀρματώθης, καὶ τὰ κόκκαλά των ἀμέτρητα ἐσκόρπισα εἰς τὰς πεδιάδας σου. Ἐγὼ εἶπα, καὶ τὰ κάστρα των ἐγονάτισαν, καὶ ἕνας ἀπὸ ἐσᾶς ἐκυνήγησε χιλίους, καὶ γυναῖκες καὶ γέροντες καὶ παιδιά σου ἔγειναν γίγαντες καὶ κατέστρεψαν μυριάδας. Καὶ σοῦ ἐχάρισσα ἐλευθερωμένην τὴν γῆν τῶν πατέρων σου μὲ ὄλα τῆς τὰ ἀγαθὰ, καὶ σοῦ παρήγγειλα νὰ ζήσης κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ σου καὶ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ ἀδελφοῦ σου. Μὰ ἐσὺ ἀστόχησες ταῖς χάραις μου καὶ ἀψήφησες τὴν προσταγὴν μου, καὶ ἐπραγῶθης μὲ τὸν ἀδελφόν σου καὶ ὠρμησες νὰ τὸν ἐξοντώσης, καὶ διεσχίσθητε ὡσαν τὰ ἄγρια θηρία διὰ ἰσκιον δυνάμεως καὶ θιὰ μέταλλον καὶ διὰ δόξαν ψευδῆ. Διὰ τοῦτο οὐαὶ εἰς ἐσέ, γενεὰ Δευκάλ καὶ γενεὰ Δῶρ! Ὅτι θὰ κλαύσης πικρὰ καὶ θὰ σὲ βαρύνουν αἱ ἁμαρτίαι σου! ἰδοὺ

ἐγὼ παραδίδω τὴν τύχην σου εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων, καὶ τὰ συμπεροντά σου θὰ πηδήσουν ἀπὸ τίναγμα εἰς τίναγμα ξένων χειρῶν. Καὶ θὰ σοῦ στείλω φυλὴν ἀκάθαρτον, φυλὴν τρεφομένην ἀπὸ ἀκάθαρτα ζῶα. Αὐτὴ θὰ ξεφαντόνη εἰς τὴν διχόνοιάν σου, καὶ θὰ καταπίνῃ τὸν πλοῦτον σου, καθὼς οἱ λαίμαργοι χοῖροι καταπίνουν τὴν κόπρον. Ἀκούμητον σκωλήκι θὰ πέσῃ εἰς τὸ κορμίσου. Φύλλα μαραμμένα θὰ σὲ ταΐζῃ, καὶ θὰ τῆς φέρνης τοὺς καρπύς τῶν ἰδρώτων σου καὶ τὴν ἐσοδίαν τοῦ θερισμοῦ σου καὶ τὸν χυλὸν τοῦ τρυγητοῦ σου. Γενεὰ, καὶ τὸ ἔκτρομά της θὰ ὑψάνεται ὑπεράνω τῶν ἀνδρῶν σου, καὶ θὰ πατῇ τὴν εὐγενῆ κεφαλὴν τῶν πλέον χαριτωμένων σου τέκνων. Οὐαὶ εἰς ἐσέ, γενεὰ Δευκάλ! Ὅτι ἐχωρίσθης ἀπὸ τὸν ἀδελφόνσου καὶ εἶπες νὰ τὸν θανατώσῃς καὶ δὲν ἠθέλησες νὰ μείνῃς μετ' αὐτόν! Ὁ κύριός σου προφθαίνω, ὁ Μεγαλοδύναμος σὲ παιδεύω, διότι δὲν ἐφύλαξες τὰς παραγγελίας μου. Σκορπίζω τὰ Βασιλεία ὡς τὴν ἄμμον, γνεύω, καὶ λυόνουν οἱ θρόνοι τῶν Μοναρχῶν. Καὶ θὰ ὑποφέρω μέσα σου βουλάρχους σατανικούς καὶ γραμματικούς ἀγοραστούς καὶ συμβουλάτορας καχεκτικούς καὶ ῥήτορας σαπροστόμους καὶ ἱερεῖς παραλύτους. Εἰς τὸ σκότος τῆς ἐρήμου θὰ θάψω τὸ φῶς τῶν διδασκάλων σου, διότι δὲν τοὺς ἐγνώρισες. Καὶ θ' ἀποσυρθοῦν εἰς βράχους καὶ εἰς νησία μοναχικά, διὰ νὰ μὴ βλέπουν ἀπὸ σιμὰ τὴν μωρίαν σου. Καὶ θὰ σωρευθοῦν εἰς τὴν γῆν σου κήρυκες νέων Θεῶν, λύκοι φοροῦντες δέρματα προβάτων καὶ θ' ἀποκοτήσουν, μὴ βλέποντες σκύλους, καὶ βοηθοῦμενοι ἀπὸ τοὺς δυνατοὺς, νὰ ἀρπάσουν τὸ κοπάδι καὶ νὰ τὸ ἀποξενώσουν ἀπὸ τὸν θεὸν τῶν πατέρων του, ἀπ' αὐτὸν ὅπου ἔκαμε τόσα θαυμάσια εἰς αὐτό. Καὶ θὰ τσιρίζουν χῆραι καὶ ὄρφανά σου, ὅτι τὸ ψωμί των ἐδόθη εἰς στόματα ἀλλοφύλων ὅπου δὲν δουλεύουν, καὶ ξένων ὅπου δὲν ὠφελοῦν, καὶ ληστῶν ὅπου καταφρονοῦν ἐκείνους ὅπου τοὺς τρέφουν καὶ τοὺς πλουτίζουν. Θὰ ξεπάρω τὸν μυελόν σου, καὶ θὰ ἀφήσῃς τὰ ἔθνη σου, καὶ τὴν ἀπλότητα

τῶν οἰκῶν σου, καὶ τὸ πατριαρχικὸν τῆς ζωῆς σου, καὶ θὰ παραδοθῆς εἰς συνθηεῖας ἀλλογενῶν, καὶ θὰ γείνης εὐρημα τυχοδιωκτῶν, καὶ παίγνιον κοράκων ἀλλογλώσπων καὶ ἀλλοθῶν, καὶ σπάρραγμα τῆς ἀπάτης, καὶ μίγμα ἄμορφον καὶ ἀγνώριστον. Γενεὰ πλανημένη, ποῦ εἶσε; Γενεὰ τῆς δυστυχίας, ποῦ τρέχεις; Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου σὲ βαρῶ καὶ πάλιν σὲ εὐσπαγγνίζομαι, σὲ ὠργίσθην, καὶ πάλιν σὲ φανάζω ἕως οὐ ἐπιστραφῇ ἡ ψυχὴ σου πρὸς τὸν Θεόν σου, καὶ πέσῃς καὶ περιτυλιχθῆς εἰς τοὺς πόδας του, καὶ δώσῃς τὴν καρδίαν σου εἰς τὸν ἀδελφόν σου, καὶ γείνετε ἐν ὡς σπειρία καρποῦ ροδιάς, καὶ σφιχθῆτε μετ' ἐπίσταν καὶ μετ' ἀγάπην, καὶ δυναμωθῆτε, καὶ σβύσετε τὰ πάθη σας ἔμπροσθέν μου, καὶ σβύσετε τὴν ἐκδίκησίν σας, καὶ σὰς εὐλογῆσω ἐσᾶς καὶ τὰ τέκνα τῶν τέκνων σας, καὶ σὰς χωρίσω ἀπὸ τοὺς ἀλλοφύλους ὅπου σὰς τρώγουν, καὶ δώσω εἰς τὴν ἀπόλαυσίν σας τὴν γῆν τῶν πατέρων σας εὐτυχισμένην καὶ δυνατὴν.

Ὀυσία καὶ βάσεις τῆς κοινωνικῆς οἰκονομίας. (*)

Ἄρθρον Α'.

Τὸ κοινωνικὸν σῶμα, εἴτε ἡ κοινωνία, ἔχει θεσθὲν ἐν ἑαυτῷ ζωὴν, τὴν ὁποίαν ἀνθρώπινοι θεσμοὶ δύνανται μὲν νὰ βλάψωσιν ἢ νὰ ὠφελήσωσιν, οὐχὶ δὲ καὶ νὰ δώσωσιν ἢ νὰ ἀφαιρέσωσιν. Ἡ ζωὴ αὕτη ἐκδηλοῦται διὰ τῆς βιομηχανίας. Ἡ βιομηχανία εἶνε ἡ ὕλική, μηχανωμένη τὰ πρὸς θεραπείαν τῶν τοῦ σώματος χρεῶν ἢ ἐπιστημονικὴ, καὶ προνοεῖται τῶν τοῦ νοῦ ἢ καλλιτεχνικὴ, καὶ ἀποβλέπει εἰς τὰς ἠθικὰς ἢ αἰσθηματικὰς χρεῖας. Ἐνὶ λόγῳ, τὸ κοινωνικὸν σῶμα, ὀργῶν ἐκ φύσεως οὐχὶ μόνον περὶ τὸ εἶναι, ἀλλὰ

(*) Τῆς κοινῆς λεγομένης πολιτικῆς οἰκονομίας.

καὶ περὶ τὸ εὖ εἶναι, παράγει παντοῖα ἀγαθὰ ἢ πλοῦτη, τὰ ὅποια διανεμόνται καὶ καταναλίσκονται πολλαχῶς μεταξὺ τῶν μελῶν του. Τοῦτο αὐτὸ εἶνε ἡ κοινωνικὴ οἰκονομία. Ὀνομαζέται δὲ οὕτω καὶ ἡ ἐπιστήμη ἡ ἀναθεωροῦσα τοὺς λόγους τῶν οἰκονομικῶν φαινομένων τῆς κοινωνίας.

Τὰ ἀγαθὰ τὰ ὅποια παράγομεν καὶ δι' ὧν θεραπεύομεν τὰς χρείας μας (ἢ ἀμέσως, ἢ μεταλλάττοντές τα πρὸς ἄλλα ἄλλων ἀνθρώπων ἀγαθὰ,) διαφέροντα τῶν φυσικῶν ἀγαθῶν, κοινῶν εἰς ὅλους, ὡς τοῦ ἀέρος, τοῦ φωτός, καὶ τῶν τοιούτων, εἰσὶ κτήματα ἡμῶν, ἐξησφαλισμένα παρὰ τῆς κοινωνίας.

Αἱ ἐργασίμοι γαῖαι εἰσὶ μὲν ἀρχῆθεν φυσικὸς πλοῦτος εἰς ὅλους κοινός, ἀλλ' ἔχων στήριγμα καὶ περιορισμὸν, κατέστη κτῆμα ἴδιον τῶν προκαταλαβόντων, συγκαταθέσει τῆς κοινωνίας, μᾶλλον ὠφελουμένης ἐκ τούτου, παρ' ἂν ἡ γῆ ἔῤῥενεν ἄκτητος. Τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τῶν ὑδάτων, ὅταν μέρος αὐτῶν περιέρχεται εἰς κατοχὴν καὶ κτήσιν τινῶν.

Μέτρον τοῦ πλοῦτου εἶνε, οὐχὶ τὸ μέγεθος ἢ τὸ βᾶρος τῶν κτητῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἡ ἀξία αὐτῶν, ποιότης ἠθικὴ ἐπανθοῦσα εἰς πᾶν ἀγαθὸν ἢ κτῆμα.

Ἀξίαν δὲ λέγοντες, νοοῦμεν τὴν ὁμολογουμένην οὐχὶ παρὰ μόνου τοῦ ἐγκρατοῦς (possesseur) αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ παρὰ παντὸς ἄλλου· ὅταν δηλαδὴ οὗτος, διὰ νὰ τὴν ἀποκτήσῃ, στέργῃ νὰ προσφέρῃ ἄλλην ἀξίαν ὡς ἀντάλλαγμα.

Ἀδύνατον νὰ ἐκτιμῶμεν τῆς ἀξίας τὸ ἀπόλυτον μέγεθος, ἀλλὰ μόνον τὸ συγκριτικόν. Λέγοντες, παραδείγματος χάριν, ὅτι τὸ δεῖνα πρᾶγμα ἀξίζει χιλίας δραχμάς, ἄλλο δὲν βεβαιοῦμεν εἰμὴ ὅτι ἡ ἀξία τοῦ πράγματος εἶνε ἴση μὲ τὴν τῶν χιλίων δραχμῶν ἀξίαν. Αὕτη δὲ πάλιν δὲν ὑπάρχει καθ' ἑαυτὴν, ἀλλὰ συγκρινομένη πρὸς ἄλλην. Ἡ ἀξία ποσότητός τινος χρηματικῆς μετρεῖται, ὡς καὶ πᾶσαι αἱ ἄλλαι ἀξίαι,

διὰ τοῦ ποσοῦ τῶν πραγμάτων μὲ τὰ ὅποια τὴν ἀνταλλάσσομεν.

Ἡ ἀξία τῶν κοινωνικῶν πραγμάτων ἀλλάσσει διηλεκτῶς ὡς πρὸς τοὺς τύπους καὶ τοὺς καιροὺς, διότι ἀναφέρεται εἰς χρείας καὶ εἰς μέσα παραγωγῆς ἀειμετάβολα. Ὅθεν ἀδύνατον νὰ συγκρίνωμεν ἀκριβῶς τὰ πλοῦτη δύο ἐθνῶν, ὑφισταμένων συγκρότων μὲν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ συντόπως.

Αἱ παραχωρήσεις ἀξιῶν ἀντὶ νομίσματος, ἦτοι αἱ πωλήσεις, κύριον σκοπὸν ἔχουσι τὴν ἀγοράν. Πωλοῦμεν, διὰ νὰ ἀγοράσωμεν ἢ πώλησις εἶνε τὸ ἡμισυ τῆς ὅλης διαπραξείας (opération), ἥτις σύγκειται ἐκ τε τοῦ πωλεῖν καὶ τοῦ ἀγοράζειν, ἦτοι συναλλάττειν τὸ πωλούμενον πρὸς τὸ ἀγοράζομενον. Ἄρα τὰ ἀγαθὰ ἢ τὰ πλοῦτη, ἐφημέρως ὑπάρχουσι ὑπὸ τὸ σχῆμα τῶν νομισμάτων, ὄντων μέσων τῆς συναλλαγῆς. Αὕτη δὲ προσέχει μάλιστα εἰς τὴν σχετικὴν ἀξίαν τῶν προϊόντων.

Ἄρα ὁ χρυσός, ὁ ἄργυρος, τὰ νομίσματα, δὲν ἐπιζητοῦνται δι' ἑαυτὰ, διότι οὐδὲ καταναλίσκονται· καὶ δὲν ἀξίζουσιν εἰμὴ ὅ,τι δύναται ν' ἀγοράσωσιν. Ἐκτιμῶμεν δὲ τὸν πλοῦτον δι' αὐτῶν, διότι ἐκ τῆς συνεχοῦς χρήσεως γνωρίζομεν εὐκολότερον τὴν ἀξίαν τῶν παρὰ πᾶσαν ἄλλην ἄλλου ὠνίου (marchandise). Τὸ νόμισμα γίνεται οὕτω κοινὸς ὀνομαστῆς πολλῶν ἀγαθῶν, ἢ κλασμάτων πλοῦτου.

Ὁ πλοῦτος ὅμως δὲν κρέμαται ἀπὸ τὴν φύσιν τοῦ ἐμποληματος διὰ τοῦ ὁποίου τὸν ἐκτιμῶμεν, τουτέστι τοῦ νομίσματος. Ἡ οἰκία μας, λόγου χάριν, εἶνε πλοῦτος, οὐχὶ διότι δύναται νὰ μᾶς προμηθεύσῃ ἀργύρια, ἀλλὰ πᾶν ὅ,τι διὰ τῶν ἀργυρίων ἀγοράζομεν. Τὰ πράγματα εἰσὶ πλοῦτη, ὅταν περιέχωσι τὴν δύναμιν τοῦ ἀγοράζειν· αὕτη δὲ ἡ δύναμις, ἦτοι ἡ ποιότης ἢ ὀνομαζομένη ἀξία αὐτῶν, ἐνυπάρχει εἰς τὸ ἐκτιμώμενον πρᾶγμα, οὐδὲ μεταδίδεται ἀπὸ τὸ δι' οὗ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἐκτιμᾶται.

Βάσις τῆς ἀξίας εἶνε ἡ ὠφέλεια τοῦ πράγματος· καὶ ὅστις παράγει ὠφέλειαν ἢ πρᾶγμα ὠφέλιμον, παράγει πλοῦτον.

Ἡ ὠφέλεια εἶνε ποικίλη, κατὰ τὰς φυσικὰς, διανοητικὰς καὶ ἠθικὰς χρείας τοῦ ἀνθρώπου, ὡς καὶ πρότερον εἶπομεν, κατὰ τὰς χρονικὰς καὶ τοπικὰς περιστάσεις τῶν διαφόρων κοινωνιῶν, κατὰ τὰ ἦθη καὶ τὰς συνηθείας, κατὰ τὴν ἡλικίαν, τὰς ὀρέξεις, τὰ πάθη, καὶ τὰς παραξενίας ἔτι τῶν ἀτόμων. Σημειωτέον δὲ καὶ πάλιν, ὅτι ἐνταῦθα γίνεται λόγος περὶ τῆς κοινωνικῆς ὠφελείας τῆς παρὰ τοῦ ἀνθρώπου περιεπατημένης εἰς τὰ πράγματα, ἀλλ' οὐχὶ περὶ ἐκείνης τὴν ὁποίαν ἐκ φύσεως ἔχουσι τινὰ ἐξ αὐτῶν.

Ὅταν ἡ περιημιμένη ἢ πρόσθετος αὐτῇ ὠφέλεια ἀγοραζέται κατὰ δυναστείαν ὑπὲρ τὴν ἀξίαν τῆς, τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι ἡ ἀξία τῆς ὑψώθη, ἀλλ' ὅτι ὁ δυνατὸς πωλητὴς μὲ γυμνώνει, ὡς κηστὴς ἀναγκάζων με νὰ τῷ παραχωρήσω τὸ καλὸν μου φόρεμα ἀντὶ τοῦ ἰδικοῦ του αἰσχροῦ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

Περὶ τῶν τριῶν ἱερατικῶν τῆς ἐκκλησίας βαθμῶν Ἐπιστολιμαία διατριβή, ἐν ἣ καὶ περὶ τῆς γνησιότητος τῶν ἀποστολικῶν κανόνων, ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου καὶ οἰκονόμου Κωνσταντίνου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων, ἐν Ναυπλίᾳ, ἐκ τῆς τυπογραφίας Κωνσταντίνου Τύμπρα Κυδωνιέως, καὶ Κωνσταντίνου Ἰωαννίδου Σμυρναίου. 1835 (1).

Αἱ ἐθνικαὶ ἐπαναστάσεις, οὔσαι μεγάλαι καὶ ἀνώμαλοι

(1) Μέλλοντες νὰ ἀναγγέλωμεν κατὰ διαδοχὴν τὰ ἐκδιδόμενα συγγράμματα, καὶ νὰ προφέρωμεν περὶ αὐτῶν γνώμην, ἀρχόμεθα ἀπὸ τοῦ παρόντος, ὡς προτυλαίου τινός τοῦ τῶν Μουσῶν ἱεροῦ. Δηλοποιούμεν δὲ ὅτι μέρος τῆς ἀνὰ χεῖρας ἀνακρίσεως προεδημοσιεύθη μὲν ἀλλαγῶ, ἀλλ' ἀδιόρθωτον.

ἐκλήσεις, πλησίον τῶν ἀγαθῶν ἀποτελεσμάτων ὅσα κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον συνεπάγονται, ἐκφέρουσι καί τινα πονηρότερα, τὰ ὁποῖα χρεός εἶνε τῶν ὀδηγῶν καὶ διδασκάλων τοῦ ἔθνους νὰ προσπολεμῶσι καὶ νὰ ἐξαλείψωσιν. Εἰς τοιοῦτον δὲ ἀγῶνα παρορμητικαὶ μάλιστα φαίνονται αἱ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διατάξεως παρεκτετραμμένοι γῶμαι, ὡς καὶ αἱ περὶ ἄλλων πατριῶν ἐθίμων, ἀθῶων τε καὶ κοινωνικῶν. Τὸ Ἕλληνικὸν ἔθνος, ἐπικναστὰν πρὸς ἴτε ἀνάκτησιν αὐτονομίας καὶ εὐνομίας, καὶ ἐκπλυσιν τοῦ δυλείου ὀνειδούς, διενόηθη ἄραγε καὶ νὰ μεταβάλῃ τὰ τῆς ἐκκλησίας, ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς ὁποίας διεσώθη τὴν ὑπὲρ ἔννοιαν σωτηρίαν; Ἐβουλεύθη νὰ καταστρέψῃ ἀρχαῖα νόμιμα τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ παραδόσεις σεβασμίας, δι' ὧν ἐχαρακτηρίζετο; Ἄπαγε! Μετὰ τὴν συντριψιν τοῦ τυραννικοῦ ζυγοῦ καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς κοινωνικῆς βιομηχανίας, διὰ μόνης τῆς διατηρήσεως τῆς ἀνέκαθεν καθεστῶσης ἐκκλησιαστικῆς εὐκοσμίας, καὶ τῆς καθαρότητος τῶν οἰκιακῶν ἠθῶν, διὰ τῶν ἐπιστημῶν, διὰ τῆς ἀσκήσεως τῆς πατρῴας γλώσσης, καὶ διὰ πάσης καλλιτεχνίας, ἐμελλε τὸ Ἕλληνικὸν νὰ ἀναλάμψῃ εἰς τοῦ κόσμου τὸ θέατρον, ἀνόθευτον, ἀκίβδηλον, σῶζον γνωρίσματα ἰδιότυπα, σεβόμενον μὲν τὰ παραγγέλματα τῶν χρόνων τε καὶ παραδειγμάτων, ἀλλὰ καὶ συνάπτον καὶ συναρμύζον αὐτὰ πρὸς τὰς τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος τύχας. Καὶ λυπηροὶ ἄρα ἀνεδείχθησαν ὅσοι, δυσχεραίνοντες ἀληθινῶς ἢ σοφιστικῶς τὴν ἐφήμερον ἀταξίαν ἦν ἐκ τῆς ἐπαναστάσεως ἀναγκάτως πως ἔπαθεν ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ διακόσμου, ἔρμησαν ἐναντίον αὐτῶν αὐτοῦ τῶν βάσεων μὲ προαίρεσιν καινοτομικὴν, λέγοντες καὶ γράφοντες ἀκαιρά τε καὶ ἀνεπάγγελτα κατὰ θεοσυστάτων διατάξεων καὶ κανόνων. Ἀλλ' ὅμως καὶ ὑπέρμαχος τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ κοινῆς συμφέροντος θεοθεν ἠγέρθη ἰσχυρὸς καὶ μέγας, ὁ κλεινὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλος, ὁ πολὺς τὴν θεῖαν καὶ ἀνθρωπίνην σοφίαν Κων

σταντῖνος Οἰκονόμος διὰ τοῦ νεαρωτάτου τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ, ὃ φέρομεν μετὰ χεῖρας, καρπὸν ἀτρύτου μελέτης, καὶ ἀμαράντου φιλοπατρίας, καὶ ζήλου καὶ ἀγάπης πολλῆς. Χαῖρε, ὦ φώνημα ἀγλαόν, πάλαι θαυμαστὸν παρ' ἡμῖν καὶ πεφιλημένον! Γέννημα Θετταλίας μουσοτραφές, μετὰ μακρὰν καὶ πολυγνώμονα ἀπουσίαν πιστὸν, σὲ περιπτύσσονται θερμαὶ αἱ τῆς πατρίδος ἀγάλαι, ὦ κλέος τῆς γῆς τῶν ἡρώων, τῶν λογίων, τῶν ὀρθοδόξων!

Τίς καθ' ἑαυτὴν ἢ πρόθεσις τοῦ συγγράμματος, δῆλον ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς. Πᾶς δὲ ὅστις ἀναγνώσῃ αὐτὸ, ὁμολογήσει ὅτι ὁ σοφὸς διδάσκαλος κατὰ κράτος ἐπέτυχε τοῦ σκοπομένου, παραστήσας, ἄ. ὅτι οἱ τρεῖς ἱερατικοὶ βαθμοί, ἀπὸ καταβολῆς τῆς ἀγίας τοῦ χριστοῦ Ἐκκλησίας ἦσαν καὶ ἀνεγνωρισμένοι καὶ ἀσύγχυτοι καὶ πραγματικῶς διάφοροι, καὶ τοὶ πολλάκις διὰ τῶν αὐτῶν σημαινόμενοι ὀνομάτων. β'. ὅτι οἱ ἀποστολικοὶ κανόνες καὶ αἰδιατάξεις, γνήσια εἰσὶ τῶν ἀποστόλων ὑπαγορεύματα, παρὰ τοῦ ἰσαποστόλου Κλήμεντος Ῥώμης καὶ ἄλλων τινῶν συγχρόνων πατέρων εἴτε ἀποστολικῶν ἀνδρῶν ἀναλλοιώτως ἐκτεθειμένα, καὶ οὐχὶ θεσπίσματα κατωτέρων αἰώνων, ὡς διατείνονται οἱ ἐναντίοι. Καὶ ταῦτα μὲν κατὰ τῶν παρεισαγόντων εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἑλλάδα τὰς τῶν πρεσβυτεριανῶν δόξας, μετὰ τῶν ὁποίων εἰσέφερσαν εἰς διδασκαλεῖα τῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας καὶ λύμαι βιβλιαρίων μοχθηρῶν, δεχομένων βαρεῖαν τὴν μαστίγωσιν παρὰ τῆς δικαίας ἀγκυρακτῆσεως τοῦ ὀρθοδόξου διδασκάλου. Ὅσα δὲ οὗτος εὐφυῶς κατώρθωσε νὰ ἐπιμετρήσῃ εἰς τὴν κυρίαν ὑπόθεσιν τοῦ βιβλίου, οὔτε βραχυτέρας σπουδῆς, οὔτε εὐγνωμοσύνης ὑποδεστέρας εἰσὶν ἄξια. Αὐτίκα μᾶς ὑπομιμνήσκει, ἄ. τὴν θεοτερπῆ ἀνάγκην τῆς πνευματικῆς κοινωνίας πρὸς τὴν ὀρθόδοξον τῶν Ἐκκλησιῶν μητέρα. β'. τὴν διαστολὴν, ἀλλὰ καὶ εὐάρμοστον συνοίκησιν τῆς κοσμικῆς τε καὶ τῆς πνευματικῆς ἐξουσίας· ὅτε ὁ μὲν βασιλεὺς, ὡς

Χριστὸς Κυρίου, προστατεύει τὴν Ἐκκλησίαν, ἔχουσαν μόνον τὸν Σωτῆρα ἡμῶν κεφαλὴν, οὐδ' ἐπεμβαίνει εἰς τὰς κοινικὰς αὐτῆς ἐνεργείας, αἱ δὲ τῆς Ἐκκλησίας ἀρχαὶ ὑποτάσσονται κατὰ τὰ κοσμικὰ εἰς τοὺς πολιτικούς νόμους. γ'. τὰ ὀλισθήματα ὅσα ἐνδέχεται νὰ πάθωμεν, νομοθετοῦντες ἀπερισκέπτως ἀθετήσεις μυστηρίων ἱερῶν, ἐν οἷς καὶ δι' ὧν ἐγεννήθημεν καὶ ἐτρέφημεν καὶ ἐσμέν, καὶ γάμους καὶ διαζύγια ἀνεκκλησίαστα καὶ ἀνέγγυα, καὶ συνοικέσια μεθ' ἑτεροδόξων ἀνεχόμενοι ἀπροσύνθετα καὶ ἀπεριφρούρητα. δ'. ἀνακαλεῖ καὶ τοὺς ἐπισκόπους εἰς τὴν ἀγνότητα καὶ ἐμβριθείαν τῆς ἐξόχου τάξεως αὐτῶν, εἰς τὴν ἀπαρέγκλιτον φυλακὴν τῆς παρακαταθήκης τῶν θείων νόμων τε καὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐθίμων, καὶ εὐλόγως δεινοπαθεῖ ὅτι τὰ ὧτα καὶ αἱ ψυχαὶ τῶν πιστῶν τῆς αὐτονόμου Ἑλλάδος μένουσιν ὄφρα καὶ ἀγευστοὶ τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελικοῦ λόγου. Τίμιον ὅμως τὸ πόνημα τοῦ περιωνύμου διδασκάλου διὰ τε τὴν πολυμάθειαν καὶ τὴν κρίσιν, καὶ τὸ ἀγχίνου καὶ εὐεπήβολον τῶν ἐρμηνειῶν, καὶ τὴν δριμύτητα τῶν ἐπιχειρημάτων, καὶ τὸ ἀστεῖον καὶ ἐπίχαρι τοῦ ἀγῶνος, καὶ ὅτε μὲν τὸ σφοδρότερον, ὅτε δὲ τὸ φιλανθρωπότερον τῆς ἀναστροφῆς. Καὶ πάντως εὐμεθοώτερον ἐξυφαίνεται, ἐὰν πόνος ὄξυς δὲν ἐπέσῃ περὶ τὴν ἀποστολὴν του ὡς εὐκαίρου ἐπικουρίας. Ἡμεῖς δὲ καὶ τὸν τύπον τοῦ λεκτικοῦ ἀσπαζόμεθα, ὡς γενναῖον καὶ μάλιστα Ἑλληνικόν, καὶ οἰκεῖον εἰς τὴν ὕλην, καὶ συλλήβδην τοιοῦτον τινὰ, εἰς ὅποιον συμφέρει νὰ ἐμφιλοκαλῆ τὸ τῶν λογίων φύλον.

Ἀλλὰ τῆς τοσαύτης δεινότητος καὶ δειγμάτων τινα νὰ προενέγκωμεν, ἴσως ἀναγκαῖον, χάριν ἐνίων τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν. Καὶ ποιήσομεν τοῦτο, οὐχὶ ὅπως θέλομεν, ἀλλὰ μετὰ τῆς φειδοῦς τὴν ὅποιαν μᾶς ἐπιβάλλει ὁ τόπος. (ἢ ἀκολουθία περικιτέρω).

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ.

Δημοσιεύομεν τὰς ἀκολουθούς τρεῖς ἐπιστολάς τοῦ διδασκάλου Κυρίου Νεοφύτου Δούκα, καὶ τὴν ἀπάντησίν μας, διὰ νὰ ἴδωσιν οἱ λόγιοι οὐχὶ τόσον τὴν περὶ ἡμᾶς εὐνοίαν τοῦ ἀνδρός, ἀλλὰ τὴν διάθεσίν μας πρὸς τὰς συμβουλὰς του.

Καίτοι εὐγνωμονοῦντες δι' αὐτὰς, καὶ ἀποδεχόμενοι τὰ περὶ Ἑλληνισμοῦ δόγματα, ἀδύνατον μᾶς εἶνε, γράφοντες, νὰ μὴ κοινολεκτῶμεν πολλάκις, διὰ νὰ γινώμεθα καταληπτοὶ εἰς τοὺς πολλοὺς τῶν ὁμογενῶν μας, μηδὲ νὰ φθείρωμεν τὸν σκοπὸν, θεραπεύοντες τὸ μέσον. Νόμος οὗτος τῶν καιρῶν. Μόνον οἱ ξενικοὶ ἰδιωτισμοὶ καὶ ὄροι, ἤτοι βαρβαρισμοὶ, ἐκ παντὸς τρόπου θέλουσι λείπει ἀπὸ τὸν λόγον μας.

Μιχαὴλ Σχινᾶ Νεόφυτος Δούκας εὖ πράττειν.

Εἰσὶν ἄρα κἀν τοῖς Ἕλλησιν ἄνδρες ἀγαθοί· ἔχει ἄρ' ἡ Ἑλλάς οἶον παραφυσίαν τῆς ἀρχαίας σοφίας, ἐν οἷς καὶ τανῦν σεμνυνεῖται· οἱ γὰρ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἐκφύντες ῥίζης βλαστοί, πᾶς ἂν δυνηθεῖεν παραχαράττειν τὴν φύσιν, νόμοις ἀτρέπτοις τὴν αὐτὴν διαμένουσαν; Ὡς λέξις, ὦ λόγος, ὦ βᾶθος ἐνοιῶν, ὦ σεμνότης μετὰ τῆς ἀληθείας, ὦ χαρακτήρ μηδὲν ἐν μηδενὶ δοκῶν ῥέμβεσθαι! Ταῦτά σοι ἐξεφώνησα, τὸν σὸν σοφὸν ἀναγνούς Θεοτῆν· αὐτὸν γὰρ ἐδόκουν ὄραν τὸν Φωκίωνα. Εἰ τοίνυν δεῖ με καὶ εὐχασθαι ἀπὸ ψυχῆς γηραλέας, εἴησοι ἐπὶ πλεῖον τὸ πρόθυμον διατείνειν τῷ πόνῳ, τῇ αὐτῇ παρρησίᾳ καὶ ἀληθείᾳ σοφούς καὶ ἀγραμμάτους, ποιμένας καὶ ποιμαινομένους, πρὸς ἃ ὀφείλουσιν ἕκαστοι πράττειν, ἀντιπεριάγοντα. Ἐῤῥωσο.

Τῇ 8 Νοεμβρίου α.ω.λ.ς'. ἐκ τῆς Αἰγίνης.

Ὁ αὐτὸς τῷ αὐτῷ.

Ἵποφαινομένης μὲν τῆς ἡμέρας, ἄμ' ἐγερθεὶς ἐκ τοῦ ὕπνου, ἐπέστειλά σοι, ἃ περὶ τοῦ σοῦ φρονῶ Θεατοῦ· νῦν δὲ μεσοῦσης τῆς αὐτῆς, ἵνα μή τι δῶξω ἐξαχθῆναι ἐν ἐκείνοις εἰς κολα-

κείαν, θαρρῶ καὶ παρρησιάσασθαι τι πρὸς τὴν σὴν μετριότητά· καὶ τοῦτ' οὐ κατ' ὑπεροχὴν δυνάμει· πῶς γὰρ, ὅς μόλις ἐκ τῆς ὕλης ὀρμώμενος, δύναμαι πρὸς τὰ σὰ ἀντιβλέπειν, ὡς πανταχόθεν περιλαμπόμενος; ἀλλ' ἡλικίας μάλιστα λόγῳ πρὸς τὸν λόγον ἐθαύρησα· ἢ οἱ πρεσβύτεροι φύσει τῇ γε πείρᾳ σεμνύνονται προτερεῖν ἐν ταῖς κρίσεσι. Τίς οὖν ἡ παρρησία; ἢ ὅτι, ὅς ἐθαύμασά σε πρῶτον τοῦ λόγου, νῦν ὄραν σέ πη ἐν τοῖς ὀνόμασιν αὐτοῖς γιγνόμενον ἀτολμότερον, τῷ Ὅποιος ἀντὶ τοῦ ὅστις, καὶ Ἐμπρός, καὶ ἄλλοις τισὶ παρὰ τὸ προσήκον χησάμενον πολλαχῇ, λελύπημαι σφόδρα, ἀνάξια σοῦ τε καὶ τῶν σῶν φρονημάτων ἡγησάμενος τὰ τοιαῦτα. Μὴ πρὸς Θεοῦ, μὴ κηλίδου ἀρίστας ἀρχὰς ἰδιωτικοῖς λεξιδίοις· καὶ τοσοῦτω γε μᾶλλον, ὅσῳ καὶ ὁ λόγος ὁ σὸς μόνοις τοῖς παιδείας μετέχουσιν ἂν εἴη εἰσιτητός· τοῦτο πρῶτον· δεῦτερον δὲ, ἀφθονώτερω τῷ Δὲ χρῆσθαι ἐν ταῖς τῶν ἐνοιῶν μεταβάσεσιν ἀξιώ, ἔνθα μάλιστα τὸ ἀσύνθετον σχῆμ' ἤττον δοκεῖ ἀναγκάζειν· ὅ,τε γὰρ λόγος συνεχιζόμενος, ἡδίων διὰ σαφήνειαν οὕτω ταῖς ἀκοαῖς ἂν προσπίπτει, καὶ τὸ Γαλλικὸν ἰδιωμα ῥᾶν ἂν ἀποφεύγοιμεν. Ἐῤῥωσο.

τῇ θ'. Νοεμβρίου α.ω.λ.ς'. ἐκ τῆς Αἰγίνης.

Ν. Δούκας.

Χαῖρε.

Ἠρώτη μὲν, παρ' ἑτέρου λαβὼν, ἀνέγνων τὸν σοφὸν Θεοτῆν· καὶ ἐκείνου σε ἡγασάμην τῆς βαθυνοίας· σήμερον δὲ καὶ δῶρον τοῦτον λαβὼν, εἰκότως ὀφείλω ἐπιδαφιλεῦσαι τῷ συγγραφεῖ τὰ ἐγκώμια, εἴγε δυνάμιμην ἐξισῶσαι τὸν λόγον τοῖς πράγμασιν. Ἄλλ' ὡς ἐπὶ ποδὸς τοῦ γραμματοκομιστοῦ ἵσταμένου ἐκπλεῖν, παύομαι γράφων, ἀποδοῦς σοι τὸ εὐγνωμον. Ἐῤῥωσο.

τῇ 10 Νοεμβ. 1836 ἐκ τῆς Αἰγίνης.

Ν. Δούκας

Τῷ Σοφῷ Νεοφύτῳ Δούκᾳ Μιχαὴλ Σχινᾶς χαίρειν.

Ὁ λόγους ἐν τῷ παρόντι περὶ τὴν Ἑλλάδα ἐκφέρων, ῥήτορι

ἀτεχνῶς εἴκει δημοκρατικῶ, ἀγορεύοντι μὲν ἐπὶ τῆς βουλῆς,
 ἀγορεύοντι δὲ ἐπὶ τοῦ δήμου. Τοῦ γὰρ Ἑλληνικοῦ εἴπερ ποτὲ
 εἰς σοφοῦς εὐαριθμούς νῆ Δία τινὰς καὶ εἰς τὸ ἀνάσκητον
 διηρημένου πλήθος, δεινῆ συμβαίνει ἀμυχανία συνέχεσθαι
 τὸν γράφοντά τε καὶ λέγοντα, λέξει μὲν καὶ κατασκευῆ οἰ-
 κεία συναρμύζειν ὀρυζήντα τὰ σεινὰ τῶν ἐνθυμημάτων,
 ἅμα δὲ κολουόμενον καὶ ὀρρωδούντα μὴ τὸ ἐκ τοῦ λόγου ὄφελος
 λάθῃ τοῖς πολλοῖς ἐξαφανίσας διὰ τὴν τοῦ λόγου μάλιστα
 ἀρετήν. Καὶ τοῖς μὲν που σοφοῖς ἀρέσκειν, θαυμασίας ἂν
 εἶη εὐφροσύνης ὑπόθεσις· τῷ δ' αὖ πλήθει τῶν ὁμοφύλων
 βατὰ παρέχειν τῶν διδαγμάτων τὰ χρήσιμα, μῶν ἀποφρον-
 τίδος ἀτενοῦς ποιησόμεθα; Αὐτίκα γάρ σοι, ὦ φιλότατη καὶ
 τιμιωτάτη κεφαλῆ, τῷ τε ἦθει καὶ τοῖς γράμμασι τῶν δαι-
 μονίων τῆς πάλαι Ἑλλάδος ἀνδρῶν συγχρωτιζόμενον, οἰονεῖ
 μυστηρίους τισὶ θεῶν μετ' ἀσφαλοῦς τῆς ἐλπίδος παραγιγνώ-
 μενον, ἀδύνατον εἶναι μὴ οὐχὶ μεγαλειότεροις ῥήμασι κοσμεῖν
 τὰς φωνάς, ἱεροφαντοῦντα πῶς ἢ καὶ θεσπιφδούντα, παντά-
 πας συγχωρήσαιμι ἂν. Τὰς γε μὴν κῆρας, αἱ τῷ θύραθεν
 θιάσῳ, τῷ ὀμίλῳ, φημί, τῶν ὁμογενῶν, συγκαί (ὡς μὴ ποτ'
 ὄφειλε!) ταῖς ψυχαῖς προσπεφύκασι, πῶς οὐκ ἂν ἐλεήσαιμεν;
 πῶς δ' οὐκ ἂν αὐτοῖς καὶ εὐπρόσδεκτα προσενέγκοιμεν τὰ
 φάρμακα, καὶ συμφυλοτέρας θροήσαιμεν τὰς ἐφοδάς; Αὐτὸς
 μὲν οὖν, ὦ καθηγητὰ καὶ πάτερ σοφώτατε, εἰς θεοῦ ποι, νῆ
 τὴν φιλίαν, ἐμαντευσάμην ἂν, ἀπορῶν ὅτι χρῆσαίμην τῷ
 πράγματι, εἰμὴ συνήθειν παρεστῶτας τῆτε πατρίδι κάμοι
 περιπτοῦς ὑποφῆτας καὶ παραινέτας, μάλιστα δὲ σέ· ὅς γε
 τριτταῖς σου ἐπιστολαῖς, ἀπ' αὐτοῦ τοῦ τῶν μουσῶν ἀνατελ-
 λούσαις τεμένους, τά τε φρόνημα τοῦ Θεατοῦ τῷ πάντων
 ἡδίστῳ ἀκούσματι, τοῖς γλυκεροῖς σου ἔτι μᾶλλον ἐπῆρας
 ἐπαίνοις, καὶ τὴν διάνοιαν κατεπύπνωσας εἰσηγήσει τιμαλ-
 φεστάταις ἐμοὶ κατὰ τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν ἐμπειρίαν
 καὶ ἡλικίαν τοῦ εἰσηγουμένου. Τοιγαροῦν εὐγνωμονέστερον
 μὲν ἐν ἀνθρώποις οὐδένα ἔξεις ἐμοῦ· σὺ δὲ διατελοῖς μοι
 παρῥησιαζόμενος τὰ βέλτιστα, ὡς ἐπεικῶς καθ' ὑπεροχὴν
 δυνάμενος, καὶ εὐχόμενος τὰ κράτιστα θνητῶ μὲν, ἀλλὰ καὶ
 ἀθανάτῳ τὴν ψυχῇ. Ἐρῶσο.

Ἀθήνηθεν τῇ ιστ'. Νοεμβρίου τοῦ αὐλοστ'. εἰς Λίγιναν.